

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Brza procjena BDP-a u zadnjem kvartalu 2023. godine i inflacije u kratkom roku

Sarajevo, 25. 3. 2024. godine

Brza procjena BDP-a u zadnjem kvartalu 2023. godine i inflacije u kratkom roku

Ključne poruke

- *CBBH procjenjuje godišnji rast realne ekonomske aktivnosti u četvrtom kvartalu 2023. godine na 1,7%, što je više za 0,3 bazni poen u odnosu na procjenu iz decembra. Korekcija je, djelomično, posljedica revizije zvaničnih historijskih podataka, ali i rasta aktivnosti u uslužnom sektoru.*
- *Očekujemo stagnaciju ekonomske aktivnosti i u prvom kvartalu tekuće godine.*
- *Očekujemo godišnju stopu inflacije od 2,4% u prvom kvartalu 2024. godine. Prema preliminarnim procjenama, očekujemo blago jačanje inflatornih pritisaka do kraja prvog polugodišta.*
- *Procjenjujemo da bi temeljna inflacija mogla iznositi 4,7% u prvom kvartalu 2024.godine. Dostupnost zvaničnih cjenovnih pondera za 2023. godinu je rezultiralo revizijom temeljne inflacije u 2023. godini do nivoa od 6,5% (5,9% na prethodnoj objavi).*

Na osnovu raspoloživih zvaničnih statističkih podataka, i informacija s međunarodnih tržišta objavljenih do 14. marta 2024.godine, Centralna banka Bosne i Hercegovine (CBBiH) procjenjuje godišnji rast realnog BDP-a u četvrtom kvartalu 2023. godine na 1,7%. U odnosu na decembarški krug brzih procjena ekonomske aktivnosti u zemlji, korigovali smo stopu rasta naviše za 0,3 procentnih poena, djelimično zbog revizije zvaničnih podataka ali i rasta aktivnosti u uslužnom sektoru.

Rast aktivnosti u uslužnom sektoru djelimično je kompenzirao pad aktivnosti u prerađivačkom sektoru u četvrtom kvartalu prošle godine i januaru 2024. godine. Prigušene aktivnosti u prerađivačkom sektoru još uvijek su posljedica smanjene tražnje na tržištima zemalja glavnih trgovinskih partnera. Imajući u vidu kako su industrijska proizvodnja i izvoz i u januaru 2024. godine nastavili sa značajnim padom aktivnosti na godišnjem nivou, izvjestan je nastavak skromne ekonomske aktivnosti u BiH u prvom kvartalu. U januaru je zabilježen pad industrijske proizvodnje od 6,4% na godišnjem nivou, dok je izvoz roba smanjen za oko 16%. Posljedično, naša preliminarna procjena je kako bi rast realnog BDP-a mogao ostati na nivou 1,7% na godišnjem nivou i u prvom kvartalu tekuće godine.

Tabela 1 : Godišnja promjena realnog BDP-a u BiH

		Decembarški krug brzih procjena	Martovski krug brzih procjena
Službeni podatak u momentu pripremanja izvještaja	Q1 2022	5,7%	5,8%
	Q2 2022	5,6%	5,7%
	Q3 2022	2,9%	3,0%
	Q4 2022	2,5%	2,6%
	Q1 2023	1,7%	1,8%
	Q2 2023	1,2%	1,2%
	Q3 2023		1,9%
		Centralna procjena iz decembra, 2023.	Centralna procjena iz marta, 2024.
Brze procjene CBBiH	Q3 2023	1,5%	
	Q4 2023	1,4%	1,7%
	Q1 2024*		1,7%

Izvor: BHAS, procjene CBBH. * Prva preliminarna procjena.

Cjenovni pritisci su počeli slabiti na globalnom nivou još krajem prošle godine, te su, u mnogim zemljama u EU, projekcije inflacije s početka godine revidirane blago naniže zbog slabljenja pritisaka proizvođačkih troškova i cijena energenata. Prvenstveno su revidirane cijene električne energije i plina, čijem padu je dosta pridonijelo smanjenje neizvjesnosti oko ponude ovih energenata, kao i slabija tokom natprosječno tople zime. Godišnja stopa inflacije u eurozoni, mjerena harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena (HICP), smanjena i iznosila je 2,6% u februaru 2024. godine. Martovska projekcija inflacije za europodručje je korigovana na 2,3%, u odnosu na prošlogodišnju decembarsku projekciju od 2,7%. Međutim, rizici za inflatorne pritiske još uvijek ostaju vrlo naglašeni, i vezani su za rat na Bliskom istoku i u Ukrajini, kao i poremećaje u prometu na ključnim trgovinskim rutama u Crvenom moru.

Zvanična inflacija u BiH je iznosila 2,0% u januaru. CBBiH procjena inflacije za prvi kvartal tekuće godine iznosi 2,4%, i revidirana je naviše za 0,4 procentni poen u odnosu na prošlogodišnju decembarsku procjenu. U prethodnom, decembarskom krugu procjene inflacije u kratkom roku smo ukazivali na neočekivano usporavanje inflacije prema zvaničnim podacima, odnosno stagnaciju inflacije u FBiH od oktobra 2023. Prema zvaničnim podacima, u FBiH je zabilježen značajan pad cijena u pododjeljku režijskih troškova, koji obuhvata cijene električne energije, plina i drugih energenata. Međutim, već početkom godine zvanični podaci ukazuju na jačanje inflatornih pritisaka u FBiH, u odnosu na zadnji kvartal prethodne godine. Prosječan rast cijena je, i dalje, značajno različit posmatrano po entitetima. Prema podacima za januar entitetskih agencija za statistiku, u Republici Srpskoj je zabilježena godišnja inflacija od 3,0%, dok je u Federaciji BiH zabilježen rast cijena od 0,7%, prema čemu je još uvijek ova stopa inflacije daleko najniža u okruženju.

Prisutan je i efekat rasta troškova rada na inflaciju, a efekte značajnog porasta minimalne plate u Republici Srpskoj na opšti nivo cijena očekujemo od kraja prvog kvartala. Posljedično, inflacija je još uvijek postojana u segmentu usluga. Naša je procjena da će temeljna inflacija, iz koje se isključuju cijene hrane, alkoholnih pića i duhana, te energenata, ostati na nivou od 4,6% i u drugom kvartalu tekuće godine. Ustrajno visoka temeljna inflacija implicira da, trenutno, domaće cijene utiču na inflaciju u BiH znatno jače od cijena roba na međunarodnom tržištu.

Tabela 2: Godišnja inflacija u BiH, za period

		Ukupna inflacija	Temeljena inflacija		
		Centralna procjena	Prethodna procjena*	Procjena sa novim ponderima*	
Službeni podatak/procjena CBBH za temeljnu inflaciju	Q1 2022.	8,4%	2,4%	2,4%	
	Q2 2022.	14,5%	4,1%	4,1%	
	Q3 2022.	16,9%	5,7%	5,7%	
	Q4 2022.	16,1%	6,0%	6,0%	
	Q1 2023.	12,4%	6,1%	6,7%	
	Q2 2023.	6,4%	6,9%	7,5%	
	Q3 2023.	4,3%	6,1%	6,8%	
	Q4 2023.	2,0%	4,5%	5,2%	
	2023.	6,1%	5,9%	6,5%	
	Januar 2024.	2,0%		4,8%	
Brze procjene CBBH	Decembar 2023.	Q4 2023.	2,1%	4,6%	
	godine	Q1 2024.	2,0%	4,4%	
		Drugo polugodište 2023.	3,2%	5,3%	
	Mart 2024. godine	Q1 2024.	2,4%		4,7%
		Q2 2024.	2,7%		4,6%
		Prvo polugodište 2024.	2,6%		4,6%

Izvor: BHAS, procjene CBBH.

Napomena:* Prethodna procjena je bazirana na cjenovnim ponderima iz 2022. godine. Ponderi za 2023. godinu su postali dostupni u martu 2024. godine, i ažurirani su retroaktivno u modelima za brze procjene.

Sljedeći krug brzih procjena BDP-a, te ukupne i temeljne inflacije planiramo objaviti u junu 2024. godine. U maju planiramo objaviti proljetni krug srednjoročnih makroekonomskih projekcija. U međuvremenu su moguće revizije zvaničnih statističkih podataka, s obzirom da će sljedeća objava zvaničnih podataka o BDP-u uključiti cijelu 2023. godinu. Revizije službenih statističkih podataka za indekse prosječnih potrošačkih cijena nisu uobičajene.